

Uhkakuvien ja pelon merkitys anti-gender propagandassa ja ideologiassa

JULIAN HONKASALO

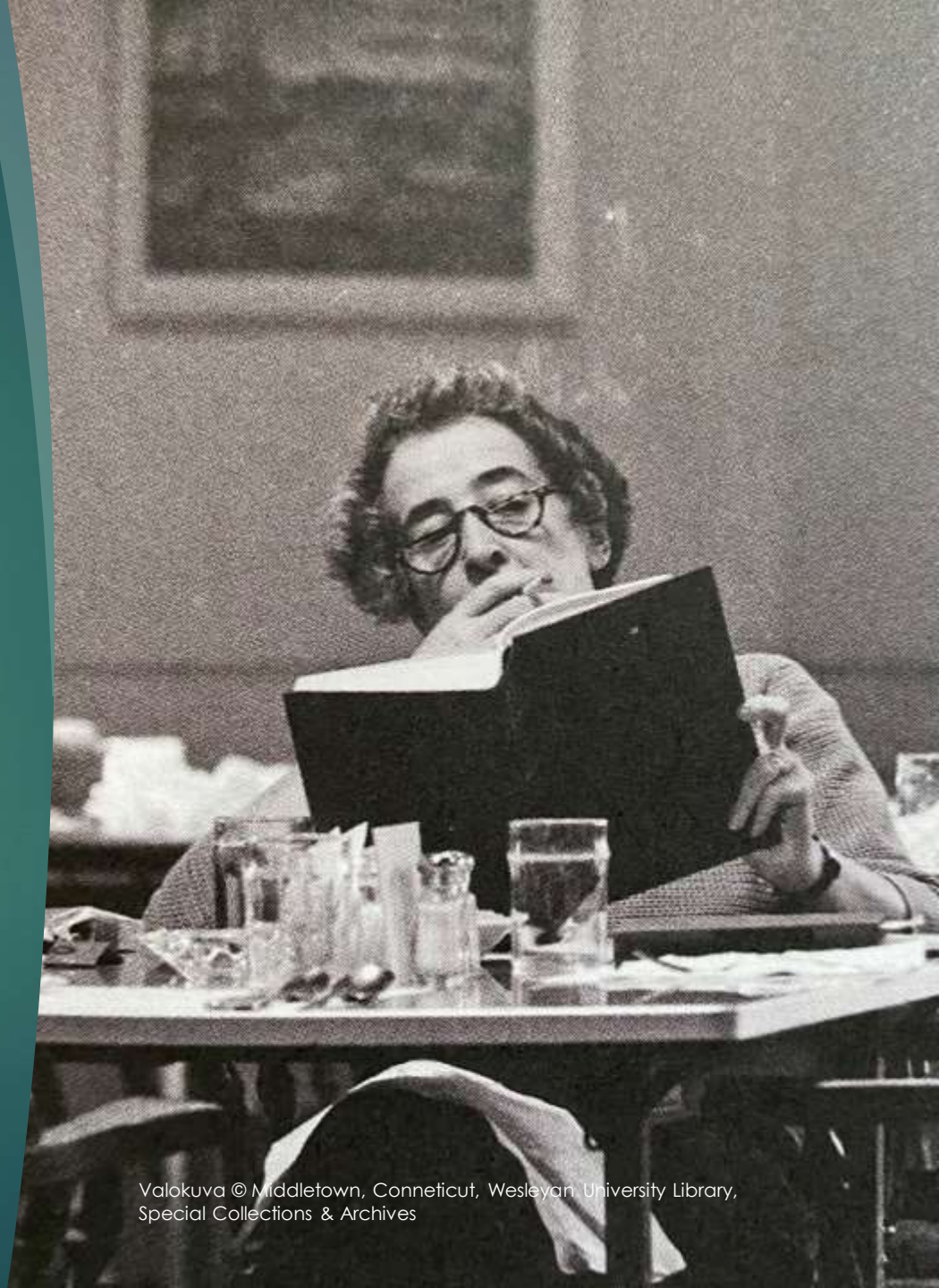
SUKUPOOLENTUTKIMUKSEN DOSENTTI, HELSINGIN YLIOPISTO

julian.honkasalo@helsinki.fi

NAISJÄRJESTÖT TASA-ARVOLLA TAANTUMUSTA VASTAAN –
ANTI-GENDER-LIIKEHDINTÄ SUOMESSA JA EU:SSA – TILaisuus, 11.4.2022

Hannah Arendt (1906-1975)

- ▶ Propaganda vaikuttaa (salaliittoteorioiden tavoin) siten, että faktoihin perustuva todellisuus ei ole enää luotettava. Tosioiden ja valheiden välinen ero katoaa.
- ▶ Propaganda vakuuttaa paljastavansa aidomman ja pelottavamman todellisuuden.
- ▶ *The Origins of Totalitarianism* -teos (1951)
Suom. *Totalitarismin synty*.

Millaisia kuvitteellisia yhteisöjä oikeistopopulistinen politiikka tuottaa?

- ▶ Viimeisen kymmenen vuoden aikana konservatiivinen ja äärioikeistolainen populistinen liikehdintä, sekä oikeistopopulistiset, karismaattiset johtajat ovat saaneet laajaa kansainvälistä näkyvyyttä.
- ▶ Uusi poliittinen ja retorinen tyyli, jossa tutkittuun tietoon perustuvat faktat kiistetään (esim. Trump).
- ▶ Hyödyntää myös tahallisia argumentaatiovirheitä, erityisesti vaalikampanjoinnissa ja mediaesiintymisissä.
- ▶ Populistista politiikkaa ja retoriikkaa yhdistää usein jonkinlainen käsitys kuvitteellisesta ja puhtaasta yhteisöstä, johon "me kansa" (*populus, people*) kuulumme ja jota jotkin muut tai jokin muu uhkaa joko sisältä (esim. sateenkaari-ihmiset) tai ulkopuolelta (esim. turvapaikanhakijat).

Kuka tai ketkä ovat kuviteltu yhteisö, jolle puhutaan?

- ▶ Kaikki mennyt on parempaa ja menetettyä ja jota vasten tulevaisuus näyttäytyy uhkaavana.
- ▶ Ratkaisuna saatetaan esittää esimerkiksi irtisanoutumista kansainvälisistä ihmisoikeus-, ilmasto- tai taloussopimuksista.
- ▶ Toisinaan väkivalta tai autoritaarinen valta katsotaan legitiimeiksi keinoiksi palauttaa valta yhdelle, **etnisesti ja kulttuurisesti homogeeniselle ja kuvitteelliselle kansalle.** Joissakin äärioikeistoliikehdinnän tai kansallissosialismin nykymuodoissa romantisoidaan paluuta johonkin menneeseen, aitoon ja luonnonmukaisena pidettyyn hierarkkiseen järjestykseen.

Mikä on **anti-gender liike**? Mistä nimi tulee?

- ▶ 1990-luvulla YK laati Kaikkea naisten syrjintää poistavan ohjelman (Pekingin julistus).
- ▶ Yhdysvaltalaiset katoliset kirkot yhdessä Vatikaanin kanssa vastustivat ohjelman luonnosta ja vaativat, että siitä poistetaan kokonaan *gender*-käsite, koska se oli kirkon oppien eli kaksinapaisen ja hierarkkisen sukupuolijärjestelmän vastainen.
- ▶ Gender-käsite ja kaikki mitä se edustaa = fiktiivinen uhkakuva.
- ▶ Kaltevan pinnan argumenttinvirhe: jos sallitaan jokin asia A, niin siitä seuraa joukko epätoivottuja asioita B, C, jne., minkä takia A:ta ei olisi alunperinkään tullut sallia tai hyväksyä. Esimerkiksi naisparien oikeus perheellistymiseen → johtaa siihen, että perinteinen heteroydinperhemalli yhteiskunnan moraalisena perustana rikkoutuu ja sivilisaatio rappeutuu.
- ▶ *Gender-ideologia* = anti-feministinen, disinformaatiokampanjoinnin käsite.
- ▶ Liikehdintä pitää länsimaisina perusarvoina muun muassa heteroseksuaalista avioliittoa, perinteiseksi kutsuttua perhemallia, hierarkkista ja kaksinapaista sukupuolijärjestelmää sekä konservatiivista käsitystä naisten lisääntymisoikeuksista ja naisten asemasta yhteiskunnassa.

Kuka / ketkä?

- ▶ Konservatiiviset kristilliset ryhmät, herätysliikkeet, oikeistopopulistiset puolueet, radikaalit äärioikeistoaktiivit ja sananvapauteen kiihkeästi vetoavat libertaarit eivät sovi luontevasti jonkin yhdistävän "anti-gender" kattokäsitteen alle.
- ▶ Ilmiön tekee monimutkaiseksi myös se, että esimerkiksi sukupuolivähemmistöjä syrjiviä tai vihaa lietsovia kannanottoja levittävät myös erityisesti Britanniassa jotkin konservatiiviset feministeinä itseään pitävät ryhmät, vaikka nämä ryhmät irtisanoutuvat äärioikeistosta, eivätkä vastusta esimerkiksi aborttia.
- ▶ On tärkeää tunnistaa anti-gender liikehdinnälle tyypilliset piirteet, jotta tiedostetaan, miten näiden liikkeiden käyttämä retoriikka normalisoi myös muiden, arvokonservatiivisten, anti-feminististen tai sateenkaari-ihmisiä vastustavien tahojen nousun ja voimistumisen.

- ▶ Anti-gender liike on antifeministinen liike, jonka tarkoitus on viedä vaikuttavuus tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta koskevilta yleis- ja ihmisoikeussopimuksilta. Näihin sopimuksiin kuuluvat muun muassa Pekingin toimintaohjelma, Kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskeva yleissopimus (CEDAW) sekä naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ja perheväkivaltaa koskeva EU:n Istanbulin sopimus.
- ▶ Liikehdinnän kannattajien mukaan erityisesti intersektionaalinen feminismi ja antirasismi ennakkosensuroivat ja rajoittavat arvokonservatiivien sananvapautta ja ilmaisunvapautta. Feminismi käsitetään usein vihervasemmistolaisena propagandana.

Propagandan uhkakuvat

- ▶ Joissakin Itä-Euroopan maiden tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta kritisoivissa kannanotoissa feminismiin väitetään olevan kommunismin tuhkasta nouseva Fenix-lintuun. "Gender on uusi Marxismi" (Kuhar & Patternotte, 2017).
- ▶ Ljubljanan yliopiston sosiologian professori Roman Kuharin ja sosiologi David Paternotten mukaan gender-ideologia on retorinen keino, jolla muodostetaan uusi, kuvitteellinen totalitarismin uhka (Kuhar & Patternotte, 2017).

-
- ▶ Taustalla on kuitenkin myös laajempia, globaaleja ilmiöitä. Anti-genderismin, poliittisen apatian ja konservatiivisen radikalismien erilaiset aaltoliikkeet voidaan nähdä myös vastareaktionä finanssikapitalistiseen markkinatalouteen ja julkiseen sektoriin kohdistuvaan leikkauspolitiikkaan.
 - ▶ Tällaisessa tilanteessa erityisesti turvapaikanhakijat, pakolaiset ja maahanmuuttajat saadaan helposti näyttämään resursseista kilpailevana uhkana.
 - ▶ Samalla intersektionaalisen feminismien ajama tasa-arvo ja yhdenvertaisuus sekä ihmisoikeuskysymykset käsitetään ulkoisen ja kansainvälisen eliitin liberalistisena hankkeena, joka kaivaa maata kansallisvaltion ja perinteisinä pidettyjen arvojen alta.

- ▶ Anti-gender -liikehdintä vaikuttaa vakavimmillaan yleiseen turvallisuuteen, vaarantaa naisten ja tyttöjen sekä vähemmistöjen jo saavutetut oikeudet (esim. tasa-arvo, lisääntymisoikeudet jne.) sekä rajoittaa tieteentekijöiden sananvapautta ja tieteen vapautta.
- ▶ Äärioikeistoryhmittymät ja konservatiiviset oikeistopopulistiryhmät yhdessä konservatiivisten kristillisten ryhmien kanssa ovat viime vuosien aikana ottaneet maalituksen kohteeksi kokonaisia humanistisia ja yhteiskuntatieteellisiä tieteenaloja, kuten esimerkiksi sukupuolentutkimuksen. Esim. pommiuhka Göteborgissa.

Mistä rahoitus?

- ▶ Aito Avioliitto -liikkeen kansainvälinen esikuva, Venäläisamerikkalainen [World Congress of Families](#), yhdysvaltalainen konservatiivinen ajatushautomo [The Heritage Foundation](#), Yhdysvaltalainen konservatiiviryhmä [Alliance Defending Freedom](#), useat oikeistokonservatiiviset herätysliikkeet, viharyhmät sekä Vatikaani ovat kaikki yhdistetty Yhdysvaltojen ja Euroopan äärioikeistoliikkeiden rahoittajiin sekä myös anti-gender liikkeen rahoittajiin.
- ▶ Euroopan parlamentti julkaisi vuonna 2021 raportin, jossa liikkeen rahoitus jäljitettiin Venäjän federaatioon, Yhdysvaltoihin ja eripuolelle Eurooppaa.
- ▶ Mitkä ovat Suomen kytkökset suomalaisten toimijoiden kautta venäläisiin ja yhdysvaltalaisiin rahoittajiin? ADF avustanut Päivi Räsästä? (Suomen Kuvalehti, 6.3.2022).
- ▶ Tulisiko populistijohtajien vetovoimaa sekä parlamentaarisen oikeistopopulistisen liikehdinnän suosiota pyrkiä selvittämään tutkimalla niitä talouspoliittisia verkostoja, jotka tukevat näiden, sekä anti-gender liikkeen nousua ja pysymistä vallassa? Rahoituksen avoimuuden merkitys.

KIITOS!

Lähteitä ja lisätietoa

SUOMEKSI

Avoimena verkossa

- ▶ Honkasalo, Julian (2020) "Gender-ideologia ja sivilisaation romahtamisen kuvitteellinen uhka", *Politiikasta.fi*, Neljän artikkelin kooste anti-gender-liikkeestä. Muiden artikkelien kirjoittajat: yliopistonlehtori Tuija Saresma, tutkijatohtori Katja Kahlina sekä professori Risto Saarinen. <https://politiikasta.fi/gender-ideologia-ja-sivilisaation-romahtamisen-kuvitteellinen-uhka/>
- ▶ Honkasalo, Julian (2020) "Miljardööripopulismien kuvitellut yhteisöt", teoksessa Mari Hyrkkänen, Riikka Laczak, Maria Säkö (toim.) *Kritiikin ääniä : Tekstejä kritiikistä 2020*, Helsinki: SARV <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/325027/Honkasalo.pdf?sequence=6>
- ▶ Honkasalo, Julian (2020) "Väittelytaidoilla vihapuhetta vastaan", *Impulsseja*, Lokakuu, 2020. <https://sorsafoundation.fi/wp-content/uploads/2020/10/Vaittelytaidoilla-vihapuhetta-vastaan-web.pdf>
- ▶ Meriläinen, Juha: "Kanava: Päivi Räsänen oikeudenkäynti on maailman äärikonservatiiveille osa suurta taistelua Euroopan sielusta", *Suomen Kuvalehti*, 6.3.2022. <https://suomenkuvalehti.fi/jutut/kotimaa/kanava-paivi-rasasen-oikeudenkaynti-on-maailman-aarikonservatiiveille-osa-suurta-taistelua-euroopan-sielusta/>

Maksumuuri

- ▶ Sevimli, Adile & Silfverberg Anu: "Vaarallinen sukupuoli", Longplay, 20.12.202. <https://www.longplay.fi/jutut/vaarallinen-sukupuoli>

ENGLANNIKSI

Avoimena verkossa

- ▶ Datta, Neil (2021) Tip of the Iceberg: Religious Extremist Funders against Human Rights for Sexuality and Reproductive Health in Europe 2009 – 2018. Secretary of the European Parliamentary Forum for Sexual and Reproductive Rights. Brussels, June 2021: <https://www.epfweb.org/node/837>
- ▶ Zacharenko, Elena (2020) Anti-gender mobilisations in Europe. https://heidihautala.fi/wp-content/uploads/2020/12/Anti-gender-Mobilisations-in-Europe_Nov25.pdf
- ▶ Centre for Feminist Foreign Policy <https://centreforfeministforeignpolicy.org/>
- ▶ Honkasalo, Julian (2022) "Revitalizing feminist politics of solidarity in the age of anti-genderism", *European Journal of Women's Studies*, March, 2022, <https://journals.sagepub.com/doi/epub/10.1177/13505068211065138>
- ▶ Kantola, Johanna (2020) "Strategies of right populists in opposing gender equality in a polarized European Parliament", *International Political Science Review*, 42(5): 565-579. <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0192512120963953>

Ei avoimia:

- ▶ Kuhar, Roman & Patternotte, David (2017) *Anti-Gender Campaigns in Europe - Mobilizing against Equality*. London & New York: Rowman & Littlefield.